

Izhaja vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu in velja s poštino vred: za celo leto 1 gld. 50 kr., za pol leta 80 kr. Denar za naročilo „Kmetijskega prijatelja“ prosimo posiljati v gosposke ulice številka 6 (Herrengasse Nr. 6). — Za oznanila se plača za navadno versto 8 kr. — Rokopisi se ne posiljajo nazaj, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Nr. 14.

Celje 29. julija

1883.

Cesarjevo potovanje in njegovi nasledki.

Čas med Habsburškim praznikom, med veselimi dnevi cesarjevega potovanja, in dandanes obsega že tedne, venci, kateri so kinčali naše biše, so se že posušili, bandera so že davneje spravljena, ktera so v cesarskih dnevih vibrala tako veselo po zraku, in vsakdanje življenje se vidi zopet povsod tam, kjer je hodila množica v praserčni radosti in praserčnim veseljem tiste dni, ko so bili prazniki v čast visokega gosta. Vendar pak se prebivalci naših dežel, katerim so njihove razmere dovolile viditi to svečanost, ne morejo lotiti od spomina na te lepe dni, zopet in zopet spominjamo se lepih ur, ktere smo takrat doživeli, premišljujemo pa tudi, kakor se spodobi mozem, besede cesarjeve in važnost, ktero je imelo cesarsko potovanje za nas. Posebno cesarjevo bivanje na Kranjskem nam da mnogo misliti in sklepati iz njegovih besedi mnogih nasledkov. Kar se tiče ljudstva na Kranjskem, posnemali so verlo nas Stajerce, in med navdušenimi slavoklici kmetškega ljudstva, ktero je prišlo od vseh strani vidit svojega ljubega vladarja, peljal se je cesar čez svojo vojvodino Kranjsko. Ljudstvo v planinskih deželah je povsod zvesto cesarju in domovini. Ljudje imajo dobro serce, in kmet gotovo ne misli nikdar sovražiti koga zavoljo nacionalitete. Priprosto kmetško življenje ga napravi praktičnega, in nikdar kmetu ne pride na misel, sovražiti koga brez resničnega vzroka.

Že mnogo let se trudijo pervaki v Ljubljani, pokvariti zdravo pametno mnenje kmetškega ljudstva, in z nar večjo brezvestnostjo sejejo med prebivalci Kranjskega prepri, in tudi med prebivalci spod-

nje Stajerske in Koroškega. Ti ljudje so večinoma taki, da nimajo ničesa zgubiti, in njim je vse edno, če se kmetški blagostanj množi, ali če hira. Posrečilo se jim je, dobiti v Ljubljani moč v svoje roke, vladajo dandanes Ljubljansko mesto, so ve da zvito po kačje, da oddavajo nar bolj visoke javne službe takim ljudem, ki se kažejo unajno zmerne. Mikalo je vsacega, izvesti, kako se bo obnašal cesar v Ljubljani oziroma imenovanih razmer. Obnašanje Nj. Velicanstva našega presvitlega cesarja v ti reči ne dopuša nobenega dvoma, ker jasno se je pokazalo, da ni zadovoljen s tlačenjem liberalnih Kranjcev; pri vsaki priliki je tim liberalcom pokazal svojo ljubezen, in pervaki stali so večidel z dolgim nosom. Koliko se je že govorilo in pisalo, ali se mora in sme, ali ne sme učiti nemški jezik! Kako so že trobili pervaki časniki, da je učenje nemškega jezika rakova pot in narodu škodljivo, in s katerimi sredstvi borili so se proti učenju tega jezika na ljudskih šolah! — In cesar? Pohvalil je v Ljubljani učitelje in učiteljice, ki učijo otroke lepo in redno nemškega jezika, popraševal je po vsih učilnicah po učenju nemškega jezika, kterega je imenoval naj boljše vezilo svojih različnojezičnih narodov. Mogočen prijatelj vatal je stranki, ktero obrekujejo na Kranjskem dan na dan pervaki listi, in ktera mora preterpeti najhujše sovražstvo zapeljilcev naroda. Na novo vjekljen je sedaj njeni pogum, s katerim se bori proti fanatičnim hujkevalci; saj dobro ve, da samo ona je patriotska stranka, ktere naloga je, dati v prihodnost deželi mir, kteri mora slediti žalostnim razmeram, ki so jih napravili na Kranjskem pervaki.

—1.

Die Kaiserreise und ihre Folgen.

Der Zeitraum, der zwischen der Habsburgfeier und den schönen Tagen der Kaiserreise liegt, zählt schon nach Wochen; die Kränze, die unsere Häuser zieren, sind verborrt, die Fahnen längst eingezogen, die in den Kaiserzeiten lustig im Winde flatterten, und das gewohnte Alltagsleben waltet wieder da, wo die glückliche Menge den zu Ehren des kaiserlichen Gastes abgehaltenen Festlichkeiten in heller Freude, in Fröhlichkeit und Treueherzigkeit beizuwohnt. Und doch können sich die Bewohner unserer Länder, welchen es ihre Verhältnisse möglich machten persönlich an den Festen theilzunehmen, von den schönen Erlebnissen nicht trennen, und immer und immer wieder erneuern wir Alle im Geiste die reizenden Bilder, die sich uns geboten, denken nun aber auch, wie es Männern ziemt, über den Werth und die Bedeutung nach, die die Reise des Kaisers für das öffentliche Leben bei uns hat. Der Aufenthalt Seiner Majestät in Krain gibt namentlich zum Nachdenken und zu Folgerungen Anlaß. Daß das Volk in Krain anbelangt, so haben sie es uns brav nachgemacht, und umbraut von den begeisterten Jubelrufen des von allen Seiten zusammengeeströmten Landvolkes, zog der Kaiser durch sein Herzogthum Krain. Das Volk in den Alpenländern ist überall dem Kaiser und dem Reiche treu, die Leute tragen ein gutes Herz im Leibe, und nichts ist dem Landmanne ferner, als der Haß wegen einer Rationalität. Das einfache Leben des Landmannes bringt es mit sich, daß er practisch ist, und es fällt ihm gar nicht ein, etwas ohne wirklichen Grund zu thun. Seit Jahren sind die Pervaten in Laibach bemüht den gesunden Sinn des Bauernvolkes zu trüben, und mit der größten Gewissenlosigkeit säen sie Zwietracht unter die Bewohner von Krain und wol auch jene Untersteiermarks und Kärntens. Es sind meist Leute, die nichts zu verlieren haben, und denen es höchst gleichgiltig ist, ob der Volkswohlstand steigt oder fällt. Sie haben durch Zufall in Laibach die Macht in die Hand bekommen und herrschen heute in dieser Stadt, freilich mit der Klugheit, die ersten Stellen in der Öffentlichkeit mit gemäßigter scheinenden Personen zu besetzen. Es war nun von großem Interesse, wie sich der Kaiser mit Rücksicht auf diese Thatsachen in der krainischen Landeshauptstadt benehmen werde. Dieses Benehmen Seiner Majestät unseres Kaisers war nun durchaus nicht zweifelhaft, denn er legte klar an den Tag, daß er mit der rohen Unterdrückung der liberalen Krainer gar nicht einverstanden sei, im Gegentheil zeichnete er diese bei jedem Anlasse aus, und die Pervaten waren zu den traurigsten Rollen verurtheilt. Wie viel wurde schon über das Lernen oder Nichtlernen der deutschen Sprache geschrieben und gesprochen! Wie schrieben die Pervatenblätter in die Welt hinaus, daß das Deutschlernen ein Rückschritt, ein Nachtheil fürs Volk sei, und mit welchen Mitteln bekämpften sie den Unterricht in den Volksschulen — und der Kaiser? er lobte in Laibach Lehrer und Lehrerinnen, die den Schülern ordentlich deutsch lehrten, er fragte in allen Lehranstalten nach der Kenntniß der Sprache, die er selbst als Bindemittel unter allen Nationen seines

Reiches bezeichnete. Ein mächtiger Bundesgenosse ist der Partei erwachsen, die in Krain Tag für Tag von den Pervatenzeitungen verlammt wird, die die wirthende Feindschaft der rohen Volksführer ertragen muß. Neugeklärt ist ihr Muth, mit welchem sie den fanatischen Herrern gegenübersteht, weiß sie doch, daß sie allein die wahre, echte, patriotische Partei ist, welcher es beschieden ist, ihrem Vaterlande bereinigt den Frieden wieder zu geben, der den trostlosen Zuständen, wie sie das Pervatenium angezettelt hat, folgen wird. — 1.

Cesarjeva zahvala.

Njihovo Veličanstvo naš presviti cesar poslal je po svojem potovanji skor Stajersko in Kranjsko kronovino obema c. kr. namestnikoma sledeča pisma, in sicer Stajerskemu namestniku kakor sledi:

Ljubi baron Kubeck!

Mnogo veselja mi je storilo, da sem mogel v sredi Svojega zvestega Stajerskega ljudstva praznovati spomin na šeststoletno zvezo vojvodine Stajerske z dednimi deželami Moje hiše in da sem se mogel dalj časa v deželi bivajoč v novi osebnosti prepirati o veselem napredku na vseh poljih javnega življenja.

Jako Mo je razveselil vidni napredek deželne prestolnice Gradca, vsestranska gibčnost v trgovini, industriji, obrti in umetnosti, skrbno in racionalno gojeno gospodarstvo in gospodarstvo, razvoj pouka in raznih človekoljubnih zavodov.

Nič manj pa Me ni razveselil in osrečil prisrčen vprejem, kojega sem povsod užival, ter vedno ponavljajoči se pojavi zveste udanosti do Mene in Moje hiše, kateri so mi iz vseh slojev prebivalstva tako glasno in iskreno nasproti doneli.

Ginjenega čeca izrekam Svojim Stajercem za vse te dokaze njihove ljubezni in zvestobe Svojo cesarsko zahvalo ter veselo nado, da bodo sinovi te dežele, kakor njih očaki v preteklih šestih stoletjih, tudi bodoče dni zvesto in trdno stali okoli svojega rodnega vladarja.

Naročam Vam, da to Mojo zahvalo javno priobčite in vsemu prebivalstvu zatrdite Mojo trajno milost in mojo očetovsko skrb za blagostan njegove lepe domovine.

Ljubno, v dan 17. julija 1883.

Franc Jožef, I. r.

Deželnemu predstojniku Kranjske:

Ljubi baron Winkler!

Navdušena udeležba, s katero je vse prebivalstvo Moje vojvodine Kranjske praznovalo vsršetek šestega stoletja, odkar vlada v tej deželi Moj rod, napolnjuje me z veseljem zadostilom in Mi je novo poročilo one neizpremenljive zvestobe, katero so Kranjci v minulih časih skazovali svojim prirojenim vladarjem, dajajo zanje blago in kri, in katero bodo ako Bog dá, po svojih očetov vzgledu tudi ohranili vse prihodnje čase.

Posebno prijetno Mi je bilo, da sem o priliki te redke slavnosti mogel obiskati deželo ter se osobno prepričati ne samo o vernoudanem mišljenju njenega prebivalstva, ampak tudi o važnih napredkih na mnogokaterem polju javnega življenja.

Naročam Vam, da vsemu prebivalstvu razglasite Mojo najtoplejšo zahvalo za presrečnost, s katero Me je vzprejemalo po vseh krajih, ter mi naznanite zagotovilo trajne Moje cesarske milosti.

N a Bledu, dne 17. julija 1883.

Franc Jožef s. i.

Iz tih preserčnih besedi se spozna lahko, kako veselje našega cesarja dokazi zvestobe Štajerskega in Kranjskega ljudstva. Mi vsi pa tudi imamo svoje veselje nad našim preljubim vladarjem. Bog ga nam obrani še mnogo let!

Dopisi.

Iz Celjske okolice. Naši preddeje in stariši niso častili nobene čednosti tako visoko, kakor zvestobo do našega dobrega, milostljivega, pravičnega, toraj od vseh podložnikov ljubljenega cesarja. To čednost imamo tudi mi v obilni meri, ter podedovati jo hočemo svojim otrokom in vnukom. Njihovo Veličanstvo uš presviti cesar pa zares zasluži to ljubezen in čestitanje svojih podložnikov. Kako priprosto, ljudoljubno se je vedel na Celjskem kolidvoru, ko je potoval skor Štajersko deželo; bival je tam skoraj poldrugo uro, vsacega je imel kaj vprašati, bodisi gospoda ali kmeta, za vsacega imel je prijazno besedo, akoravno se mora pomisliti, da je potoval že dolgo časa, in bi se bil moral skoraj naveličati vednega trudnega potovanja. Bil sem nazd pri kolidvoru in vidil sem z lastnim očmi, kako je predobrotljiv cesar govoril prijazno z šolsko mladino. Ginilo me je do solz, viditi, kako se je pripognil visoki gospod do mlade deklice, menda komaj sedem let stare, ktera obiskuje mestno ljudsko šolo, ter ji je prijazno poterkal na ramo z besedami: „Veseli me, da ste tudi Vi mlade deklice prišle pričakovati in sprejeti me.“ Na to obrnil se je do učitelja in učiteljev, imel je za vsacega prijazno besedo. Samo vladar, ki je tudi dober oče svoji družini, peča se tako ginljivo z malimi otroci, videl sem, kako pri-ljudno govoril je visoki gospod z vsakim kmetom, v serce me je veselilo, viditi, kako prijazno se je zahvalil malim otrokom za sprejem, to me je ganilo do solz, in gotovo ne bom pozabil celo svoje življenje spomina na ta dan, ko sem vidil visocega gospoda, našega presvitega cesarja govoriti tako pri-ljudno z malimi deklicami. Učiteljskemu stanu pak je pokazal ravno tako, kako spozna in čista njegovo težavno in važno nalogo, izgojevati dobrih in zvestih državljanov, ter imel je za vsacega navzočega nekoliko prijaznih vprašanj in besedi. Bog ohrani nam našega premilostljivega cesarja še mnogo let! Slava mu!

K.

Iz Savinjske doline, 14. julija 1883. Ogenj in voda nam dobro služita, pa hudo gospodarita, pravi že star pregovor. Pri nas se nam kaže ogenj posebno sovražljiv, ker v poldrugem mescu gorelo je v starih farah šestkrat. V Griški trikrat, namreč: 1) pri Papetu je začelo goreti, da se še sedaj ne ve, kdo je požara kriv, pogorelo je vse poslopje; 2) tresilo je v nek hram v Zabukovci; 3) pogorel je marof (hlevi, skedenj in kozovci) pri Zavraku v Kasesih; prvi in tretji bila sta zavarovana. — V Žavski fari gorelo je dvakrat: 1) pri Čedetu v Rušah tresila je strela v blev, ki je čisto zgorel s kozovcem vred, ta je bil zavarovan; 2) tresilo je pri Gmajnarji na Piruči, na treh voglih je strela vžgala marof, in zgorelo je vse poslopje; ker ni bil zavarovan, ni dobil nobenega odškodovanja; tega revčika zadela je v kratkem še druga nesreča, ker pogorel je že pred dvema letoma z drugim dvem sosedom. — V Gotovski fari tresilo je pri Smerčniku, ter pogorelo mu je celo poslopje. — Pred tremi tedni bila je v Libojah velika ploha, ki ju napravila po vinogradih in gozdih znatne škode. Jernacu v Malcu odnesla je ploha ves vinograd; v neki riži (grahnu) bilo je napeljanih za pet voz vlakov, in te je iz vinogradov nanošena zemlja zasula višje kakor en meter. Tudi v drugih vinogradih je napravila ploha veliko škodo. Po ti nevihti so Gorjanci rekli, da so mislili, da pride sodni dan. Na Paki je obila strela pretečen teden nek ženo. Od nekd se je priklatlila vest, da bo na sv. Jakoba dan huda ura, da bo po naših krajih hudo gromelo in gorelo. Mislim pa, da se ne bo spopolnilo to prerokovanje, kakor so se skazala od sedaj že mnoga taka prerokovanja lažnjiva. Če bi se pa spopolnilo, Bog nam pomaga! — Dan 11. julija nam ostane nepozabljen, ker imeli smo presvitega cesarja med nami. Kakor smo takrat klicali vladarju „Živjo!“, tako rečemo še danes mi spodnoštajski kmetje, kakor verni in zvesti podložniki njegovi: „Bog ohrani in obvaruj nam cesarja Franca Jožefa še mnogo let, in moč Gospodova naj bode vedno z njim!“ Te verstice podane so od priproste kmeta njegovim prijateljem. F. R. D. B.

Iz Konjskega okraja. „Slovenski gospodar“ je v svoji 29. številki dne 19. julija t. l. prinesel ta le novico: „A. Kapun iz Konjic je dne 10. julija t. l. popoldan ljudi tukaj lovil, ki bi naj s „Hoch“-in ne „Živjo“-klici presvitega cesarja pozdravljali. No, g. Kapun, ali ste že pozabili, da ste slovenske krvi? — Ali se sramujete svojega maternega jezika? — In če ste renegat postali, ali je to Vaš poseel? —“ To je gola laž. Spremljal sem gori imenovani dan g. Kapuna v Poljčanah na kolidvor, pa nisem slišal iz njegovih ust, da bi bil ljudi nagovarjal, naj bi presvitega cesarja z „Hoch“ pozdravljali. Da bi le „Slov. gosp.“ vendar enkrat lagati in hujskati nehal! Resnicoljub.

Malote, 20. julija. Volitve za okrajni zastop se bližajo, in se že vidi, da tu in tam vtičajo ljudje glave skupaj, čujejo se že imena mož, kateri naj bi

se volili, kateri pa ne. Moramo pohvaliti kmeta, če sam skerbi za svoj blagor, veselimo se tega; pri nas pa vrtkajo glave skupaj samo taki ljudje, od katerih se ne sme pričakovati, da bi delali v prid kmetkega stanu. Ne morem razumeti, zakaj bi se ne zbrali v vsacem kraju nekteri veljavni kmetški možaki, ter bi se ne posvetovali, koga imajo voliti. Če se pa kaj takega ne stori, bodo zopet posilili Ptujski pervaki za naše zastopnike nekoliko ljudi, kateri se morda borijo verjo v prid prvaškega šepa, o kmetijskih zadevah pa ravno toliko razumejo, kakor zajc na bobna, in kateri bodo svoje stanje porabili, napravljati politične komedije (šaloigre). Okrajnega zastopa ne briga nacionalni prepričano, pečati se ima samo s tim, kako bi se spravila občina v boljše blagostanje; zato morajo pri volitvi tih mož gledati volilci, da se volijo samo taki možje, kateri imajo resnično voljo, delovati samo v prid svoje občine, in pripraviti premoženje in gospodarstvo občine v pravi red, da se denar ne stiska tam, kjer je potrebno izdati ga, na drugi strani pak se ne trosi po nepotrebnem. Pervaški hujskovalci pak so premetili žalibog kmete že tako hudo, da se najde dandanes že povsod nacionalno hujskanje, še tam, kjer bi vsak pameten človek moral misliti, da bi ne bilo mogoče kaj takega. In pri volitvah v okrajni zastop se godi v resnici tako. Mnogo kmetov poznam, kateri mi bodo poterdili, če pravim, da je že zares ostudno to kričanje in hujskovanje proti nemčurjem in nemškutarjem, kateri morda grenijo pervakom življenje, s nam kmeti pak živijo v narlepši edinosti. Zato pa pri prihodnjih volitvah ne bomo ostali slepi, bomo že skerbili za to, da naš stan voli može, ki bodo delovali iz vse moči in iz celega srca v prid kmetkega stanu, naj bo misel nemška ali slovenska, na to se ne smemo ozirati; gledati treba nam je samo na to, da srce takega može bije za kmeta. Ker nismo ravno kalini ali gimpejni, ne bomo se dali preslepiti s lepimi besedami, in z obetanjem. Tiste može, ktere bomo volili, bomo prav natanjko presodili, in ne bomo slepi.

—1.—

Iz Ptujake okolice. Povsod po našem lepem spodnjem Štajerskem so praznovali šole prav vredno sklenjenega namena s tem praznikom praznik 600 letnega zedinjenja Štajerske s Habsburško rodovino. Kdor je imel prilično gledati taka praznovanja, moglo ga je gotovo iz celega srca veseliti, ko je videl kako se ravna dandanes vse drugače po šolah, kako se govori otrokom lepo na srce in —uh, vse drugače, kakor pred leti, ko je učil „šolmeister“ s špansko palico mlado veselo in „lehtno“ ljudstvo pravega obnašanja. Več tednov pripravljali so učitelji jim zaupano mladino na ta praznik, pesme ktere tikajo Habsburško rodbino so se učile in patriotične pesme so se pele; in otrokom je delalo vse to mnogo veselja. Pa tudi za domovino je zelo važno, če učitelj zasadi zgodaj v mlada srca ljubezen in zvestobo do cesarja in domovine. Kako polnujejo gospodje učitelji to svojo nalogo iz celega

srca, to pokazali so nam imenovani šolski prazniki. Jaz bil sem v Hajdini, in moram reči, da nisem doživel kmalo v svojem življenji toliko veselja, kakor tam. Komur je mar izreja mladine, kakor meni, kdor ve, kake težave ima dobra šolska izgojitev na kmetih, ta bo gotovo štel srečne tiste starše, kateri pošiljajo tam svoje otroke v šolo. Dne 2. julija zbrala se je šolska mladež po Božji službi v šoli; tudi nekoliko staršev je prišlo tja. Dva učenca predavala sta pesmi, dostojne prazniku, (ena pesem vzeta je bila iz „Kmetkega prijatelja“). Po potju osarske pesmi nagovoril je gospod nadučitelj Vincenc Kotzmuth mladino prav lepo in preserčno, ter razložil ji je pomen praznika. Gospod nadučitelj napravil je v zvezi z gospodom okrajnim šolskim oglednikom Klemencičom in nekoliko šolskih svetov, da se je praznovati potem ta praznik še enkrat 5. julija v Turniš-u, in misli naj si vsak sam veselje mladine, ko ji je gospod nadučitelj to povedal. Peti julij je bil prav vesel dan; ob sedmih zjutraj šlo je okoli 160 otrok, praznično oblečenih, proti Turniš-u. K njim pridružil se je tudi župan, gospod Jurij Straßella. Po dohodu pri „Blumenstöckl“ poseda se je mladež po odločenih prostorih, ter je čakala na prihod okrajnega šolskega ogleda, kateri se ni dal dolgo čakati, temveč naglo je prišel z resnično veseljem obrazom. Gospod nadučitelj otvoril je praznovanje z dobro premišljenim nagovorom, v katerem je obravnaval posebno potovanje Nj. V. našega prevsilita cesarja po Štajerskem, povedal je, kako milostljiv in doberoten je naš cesar, kar je otroke očividno razveselilo, in je sklenil svoj govor s trikratnim „Hoch!“ (Slava!) na prevsilita cesarja. Potem razlagal je prav lepo gospod podučitelj 600letno zgodovino Habsburške rodovine. Na to zapela se je cesarska pesem; potem predavali in peli so učenci, katerih govori so dopadli vaim nazočim, ter so jih tako rekoč osupnili. Konečno sta pogostila pospod posestnik graščine in njegova ljubezniva gospa dšalo mladino, in med veselim skakanjem in igranjem mladine končal je lep šolski praznik, ktereга bodo obdržali dolgo časa vsi deležniki in gledalci v spominu.

Gospodarske stvari!

Zakaj ne marajo več hčere na kmetih postati kmetke gospodinje.

Gizdavost, ki raste dan na dan, želja vživati vsaktero veselje, kateri sta razrušili že marsiktero zakonsko in družinsko srečo, ste prišli žalibog že tudi na kmete. Želja vživati vsako veselje in gizdavost imate nekaj nalezljivega, če ima prvi pripomočkov dovolj si privoščiti vse, kar je njemu všeč, misli drugi že, da ima pravico posemneti ga, misli, da je dolžan svojemu stanu, da se ne oblači alabeje, kakor oni prvi, skoravno nima denarja dovolj za tako gizdavost, in nikdar se ne vpraša, kje bo dobil petrebneга denarja. Gizdavost

je odpravila unajni razloček med stanovi, marsikrat je oblečena dekla bolj po gosposko, kakor gospa, in fini izobraženi ljudje se oblačijo sedaj priprosto, da se razločijo od neotesanih in neolikanih. Pisalec teh verstic mislil je tako, ko se je peljal pred kratkim po železnici, in je pregledoval ženske, ktere so se zraven njega peljale v tretjem razredu. Ko je vidil gizdavost tolažil se je z mislijo: Hvala Bogu! da kmetaki stan še ni zavozil tako dalje na krivo pot, vedno še se oblači lepo in priprosto, in je izgled tistim, ki hočejo živeti boljše, kakor jim dovoli njihov premoženje, ter jim kaže pravo pot. Ko je premisljeval ravno omenjene reči, vsedla se je k njemu mlada deklica, napravljena po gosposko v črni obleki, z malim klobučekom na glavi, od ktereja je visela dolga tanjšica po herbtu, njeni roki tičale ste v finih rokavicah.

Ni terpelo dolgo časa, da sta začela s pisalcem teh verstic pogovarjati se, v katerem pogovoru je izvedel, da je prišla mlada deklica iz bližnje vasi, ki jo je bilo mogoče še viditi od letečega vlaka med zelenim z žitom posejanim poljem in med lepimi sadnimi drevesi. Na to jo je poprašal nekoliko strahljivo, če imajo morda njeni stariši tudi kmetijo? V mali zadregi odgovorila je, da imajo njeni stariši kmetijo, in ko je pisalec teh verstic pogledal dvomljivo njeni roki, ter je prašal, če je delala že kedaj na polji, menila je, da mora iti tudi sem ter tje na poljsko delo.

Tedaj želita gotovo omotiti se ob svojem času na kak grunt? prašal je nadalje. Na to mu pak je odgovorila tako odkritoserčno in določno, da ne, da se ni moglo več dvomiti, kakih misel da je deklica. Na to začel ji je pisalec tega članka pripovedovati, in razkladati, kaj dobrega ima gospodinja na kmetih; rokodelci ali uradniki ženi morda sicer ni treba toliko delati, zato pa mora vse to domestiti s prečudno varčnostjo, in moč jo večinoma gleda še po strani, ker je kmetakega stanu, ter ji roče pri vsaki priložnosti, da je kmetica. Na to pak ga je pogledala kmetka lepa deklica prav hudo, ker gotovo se ni viedla na železnični vlak, da bi si dala pridgovati, ali prebračati se od vsacega neznanega, in dati se spoznati da je kmetakega stanu. Zato je prav kratko odgovorila, da se ne da pregovoriti. — Če je pa taka, menil je on na dalje, kaj pa bi bilo, če bi mislile vse deklice na kmetih tako, kakor Vi, in bi se hotle omotiti vse z gospodi?

O! odgovorila mu je, je še dovolj tako neumnih, da vramejo kmete.

Na to je naše pogovarjanje običialo, in ko je izstopila iz vlaka, pokazala mi je herbet in tanjšico visečo po njem, kakor bi bila hotla reči: Ali tega nisi vidil, da si govoril in spraševal me tako po otročje? Tisti pak, ki so se peljali z nama imenovali so jo nekteri neumo kmečko pomezančo, drugi pak osemarjeno kmečko dekle.

Tim neumnim, kakor jih je imenovala gori omenjena šema, rad bi govoril nekaj besedi na serce, dekletam, ktere se bolj veselijo viditi lepo stoječe

pšenično ali reženo polje, ali lepo zeleno deteljo, kakor gosposko obleko po novi modi, ktera bi jim stala enako, kakor svinji sedlo, ter bi jih moral zasmehovati v nji vsak pameten človek, govoril bom z deklicam, ki imajo rajše lepo osnažene krave, snažni hram za mleko, snažne posode, v kterih se lahko gledajo namestu v zercalu, z deklicami, ki imajo vse to rečeno rajše, kakor gizdave sobe, kjer bi se osabno oblačile, z zercali po novi modi, v ktere sobe se komaj upajo stopiti, in ktere so mrtvo ležeci denar, ki bi se pri obertniji porabil prav lahko z dobrimi obresti. Če jim dopade priprosto obnašanja in govor kmetakega sina bolj, kakor ničljive osabne besede mestjanskega gospoda, kteri ji morda pripoveduje, da je prelepa za delo, nam to gotovo dopade, in vsak pameten človek bo imenoval tako dekle izvrstno in spoštovanja vredno deklico; ker brez kazni se ne poda nikdo v drug stan, za ktereja ni izrejen, in akoliavno so morda ljudje tistega stanu o vsakem oziru slabši, zdi se jim vendar tako dekle neumno, ki se ne ve obnašati v njihovi družbi, ravno tako, kakor se tudi mestjan velikokrat zdi kmetu smešen, ko pride med kmete.

Mestjanu se sicer marsikrat zdi, da je kmet sirov, pa ta sirovost je le unajna, pri mestjanu pak se skriva notrajna sirovost velikokrat pod olikanim unajnem. Zato moram mnenje tiste imenovane osabne in osemarjene kmetke deklice imenoovati prav napčno, namreč mnenje, da se kmetice ne častijo toliko, kakor mestjanke, ker stan nas ne časti, temveč mi častimo svoj stan z dobrim obnašanjem in verlim delovanjem. Povedati moram naravnost lepi osabni deklici, da se častijo kmetice, ktere se ne sramujejo svoje priproste obleke in svojega stanu, po mestih bolj, kakor vsi drugi, enako vsacemu, kteri stoji terdno na svojem mestu, kamor ga je postavila osoda, in ki dela svoja mu odločena dela rad, z ljubeznjo do svojega stanu in svoje družine. Ne mestne gospe postati naj bi želele deklice na kmetih, ktere hočejo napredovati, temveč prave kmetke gospodinj, kakor jih tirja sedajni čas, gospodinj, ki se razločijo od drugih po omiki in delavnosti, ter niso samo kmeticam, temveč celemu žensstvu v kinč.

V tem ima gori imenovana kmetka deklica prav, ko je menila, da ima kmetka gospodinja več in veliko težavnejšega opravila, kakor gospa kakega mestnega gospoda, ki je morda v kaki uradnji. Ktera misli deržati roke navskris, in misli svoje celo življenje lenobo pasti, tisti se ve da ne svetujemo postati kmetka gospodinja, ker mož, kteri bi jo dobil, bi ne bil zadel ravno terne. Ktera pak je navajena dela od mladih let, prinese ji stan v mestu še nekaj veliko hujšega, kakor je kmetsko delo, namreč „dolgi čas“, kdor je delaven in priden mu je čas vedno prekratek, nima nikolj skušnjave pohajkovati, in gerdo obrekovati, kakor se godi postopačem, delaven človek veseli se svoje nedelje, da se počije in tudi pošteno razveseljuje.

Če matere svojim hčeram vedno tožijo, koliko imajo opraviti, in kako slabo gre kmetaki gospodinj

v primeru mestjanskej, in da bi jim bilo žal, če bi morale hčere tudi v kako kmetijo, če jim dajo rajše fina mestjanska dela v roke, kakor čunjo za snaditi, potem gotovo ne bodo izredile dobrih kmetic. Doživele pa bodo take matere, da hčere ne bodo ne za eden ne za drug stan pripravne, in gotovo bodo morale alisati od svojih otrok marsiktero grenko besedo, zavoljo slabe in napčne izjave.

Ali nam ni treba stopati naprej, ter napredovati v vsakem stanu? prašajo tiste kmetke hčere, ktere imajo še veselje do svojega stanu.

Ali je res treba, da se razloči kmet po svoji sirovosti in nevednosti od družih stanov? Ali nam ni treba boljše omike, da bi se lahko pečali z omikanimi krogi, in da bi se ime kmet ne obračal več v sramoto, ter naznanoval sirovost?

Gotovo je tega treba, ker treba je, da kmetaki stan napreduje in zadostuje vsem zahtevam, ktere tirja zdaj konkurencja, pri tem pa se gospodinje nikakor ne smejo pozabiti. Gospodinja nima samo naloga družino preživeti, poljske pridelke ohraniti in jih dobro porabiti, gospodinja izreja otroke, ter jih mora pripravljati na boljšo šolsko omiko. Da bi si deklica mogla tih vednosti za gospodinstvo v gospodinski šoli pridobiti, tega ne moremo verjeti, te šole so večinoma za to, da pripravljajo dekline za dobro gospodinstvo, ter jim dajo veselja do življenja na kmetih. Tiste institute (naprave), pri kterih se kmetke dekline učijo vse sorte neumnosti, ktere niso za njihov stan, in pri tem izgubijo veselje do dela in svojega stanu, moramo pak vsakemu pametnemu kmetu ali gospodinjji odsvetovati. Narboljše bi bilo kmetom, dati svoje hčere v pripristo mestjanske ali uradniške hiše, kjer obiskujejo šolo, zraven pak se navadijo od gospodinje poglavitnih ženskih čednosti, ktere se najdejo, žalibog, le redko na kmetih, namreč: snaznosti, reda in varčevanja pri obliki in gospodinstvu, ktere čednosti se dajo prisvojiti le po daljši navadi.

Takih verlih gospodinj imamo — hvala bodi Bogu — še mnogo pri nas, in pametna mati naj bi se ne bala izdati nekoliko krajcarjev, da privoši svoji hčeri imenovano izrejo, za katero ji boče hči pozneje vedno hvaležna. Pri tem vidiijo kmečke hčere, da ima vsak stan svoje težave, in da kmečki stan gotovo ni slabši, kakor drugi stanovi.

Da bi pa dobile dekleta veselje do kmetakega gospodinstva, morajo biti tudi moške in fantje za to. Moške morajo spoznati, kako teško nalogo imajo kmetake gospodinje, in ne smejo jim delati še več težav z sirovim obnašanjem, spoznati morajo, da gospodinja ni na svetu, da bi opravljala vse sorte težka dela na polji ali po hlevih, ktera dela so samo za moške, kakor se je godilo do sedaj, spoznati morajo, da je gospodinja za hišne opravke in za izrejo otrok, če ta opravila zvesto spolnuje, napravi možu dosti več prida, kakor če bi mu nadomestila včasih dnevnika (taverharja).

Pred vsem pa imajo dolžnost povzdigniti svoj stan mladi kmetovalci, od kterih se čujejo vedno tožbe, da jim ni mogoče dobiti pravih gospodinj, ker

nektre se nočejo ženiti na kmeta, druge pa se niso nič naučile, so nevedne, umazane, leno in sirove, toraj jim ne morejo zadostovati. Ti fantje naj bi s svojim lepim in dobrim obnašanjem pokazali olikanim kmetiskim deklicam, da jim ni treba v mesto iskat hoditi moža, da se živi lahko tudi na kmetih prav zadovoljno.

Matere pak naj bi gledale, izgojiti svoje otroke za pridne, poštene, ponizne ljudi, ki so za vsako rabo; to so pogoji, da pridejo njihovi otroci v življenji naprej, in da dosežejo pravo srečo. Če se bo po mojem nasvetu ravnalo, bati se ni treba, da bi zmanjkalo na kmetih gospodinj, ktere so pripravne in vnete za svoj stan, in od kterih je odvisna prihodnost kmetijstva.

O.

O čebelarjeji.

Čebelj, podoba pridnosti in rednega zedinjenega ravnanja mnogo posameznih živali v obliji namen, ravno tako, kakor zahteva temeljita misel vsake deržave, spravilo so ljudje že v prvih časih iz gozdov blizu svojih stanovališč, in ima se za domačo žival. Čebelarjeja spravi rastlinske tvarine v tako vrednost, da bi ne bilo mogoče jih v denar spraviti na drug način. Pridna čebela nam da meda in voska, ktera se potrebujeja za domovje in za terg, in ktera dasta v resnici lepega denarja za mali trud, ki ga je treba pri čebelarstvu. Zraven tega pa je čebelarstvo omikalno, človeka nehoté spodbuja premišljevat naravo, pobladi duh; pri čebelarstvu ni treba nikake telesne moči, toraj morajo se z njo pečati tudi slabi, ne-močni ljudje, in tirja tako malo stroškov, da se pečajo z njo tudi lahko reveži. Čebelja ktera nam donša medu, živi v družbi in napravi celo deržavo po človeškem izgledu. Čebelja ima razne spole; babice, ktere ležejo jajca, kraljica ali maternica, ktero ima vsaka deržava (ranj) samo eno in jih tudi več ne terpi, nadalje delavke ženskega spola, ktere niso plodovite, in čebelje moškega spola, ki se troti imenujejo. Maternica in trote nimajo drugega opravila, kakor skrbeti, da se čebele množijo, delavne čebele pak same napravljajo umetno stanovanje in donšajo meda in voska, iz kterega napravljajo stanovanje za celo čebeljako društvo, donšajo meda za vžitek nedelalnim čebeljam, posebno maternici, ktera ima posebno, prav prostorno sobico (celo), ktero gojijo in ji strežejo ravno tako, kakor bi bila v resnici kraljica. Ta maternica ali kraljica izgoji se samo iz večjega jajca, in po dobri postrežbi, in ker ima večje stanovanje, do svojega prednega stanja; tem boljše se izgoji, tem boljša je za roditev. Delavne čebele, ktere niso zmoezne roditi, imajo nalogo čebelno deržavo rediti in jo varovati pred vsako nevarnostjo, samo te imajo toraj zela. Tega zela trot nima, to je čebeljni mož, ki ne dela nič, in če je maternica plodovita, delalne čebelje trote preženejo ali jih pomorijo v trotski bitvi, ker niso trote terpeti takih, kteri bi zastoj jedli in nič ne delali. Čebelje se živijo od cvetnega praha in meda, to je tvarina cretja, ktera ima vsebi sladkor, in ktero obdelajo čebelje v dru-

gem delu svojega želodca tako, da postane terdotočka, in potem napolnijo z njo svoja predala, napravljena v ta namen. Čretni prah donajajo na svojih zadnjih kosmatih nogah domu. Vosek pak, iz katerega naredijo svoje sobice, napravi se iz njihovega želodca, kateri jih redi, se spremeni v kri, in se potem odloči na zadnjem delu telesa v prav tankih listih. Delavne čebele živijo od cvetličnega praha in meda, kraljico ali mažernico pa redijo z sokom, kateri je posebno v ta namen narejen, in z medom, ravno tako tudi trote. Male čebelnice izperva dobijo samo cvetni sok, potem med in cvetni prah za vžitek.

O podkovanji konj.

Konj dela za ljudi z nogami, in če te niso dobre, močne in zdrave, tudi konj ni, in ne sme se pričakovati od njega, da bi delal, kolikor bi se smelo zahtevati od njega. Dobre in močne noge so prava zahteva od konja, ki bi bil dober za rabo. Pri divjem konju ali pri takem, ki raste pod milim nebom, se nikoli ne nahaja toliko boleznin na nogah, kakor pri konju, kateri raste v hlevu. Divji in razdivjani konji nimajo drugega varstva za svoje noge, kakor kopita, ta so terda kakor jeklo, dobro zraščena, ter spolnujejo popolnoma svoj namen. Pri naših konjeh za rabo pak so mnogokrat kopita napčno zraščena, večkrat pa so po napčenem podkovanju pokvarjena, ker imamo talibog še vedno mnogo takih kovačev, ki ne znajo ravnati s konji.

Divji konj se ogiba kamnatih tla, pase se po mehki travnati zemlji, po ravninah, kjer skoraj ne more pokvariti svojih kopit. Drugeče je pri naših konjih za rabo, kopita se jim omeščajo v hlevu, ker večkrat morajo stati v gnoju, potem letajo cele dni po terdih cestah ali hodijo po njivah, kjer se jim vdira; na tak način se kopito hitro pokvari. Da bi se kopita ohranila dobra, to je namen podkovanja, to je sicer zlo za konja, pa je potrebno.

Če se konju podkovi pribijejo, se mu tudi vsakrat kopita, vsaj od zunaj, nekoliko pokvarijo, s podkovi se obesi konju teža na noge, ktera ga v letanji zadržuje in ga prej vtudi, tembolj, koliko hitreje mora letati. Če pa dela še dobro podkovanje konju škodo, koliko bolj jo mu more slabo napravljati; in slabo podkovanje se nahaja veliko pogosteje kakor mislimo. Prihaja večinoma iz nevednosti in nemarnosti kovačev, kateri mislijo, da morajo pripraviti kopito pristojno za podkov, ne pa podkve popraviti po kopitu. Namestu da bi napravili podkov pristojno kopitu, vzamejo podkov, ki se le nekoliko prilaga kopitu, jo razbelijo, sožgejo z njo kopito in ga potem še porežejo, ter na ta način v kratkem kopita čisto pokvarijo. Ker se pa s tem cel konj pokvari, je dolžnost vsacega kmetovalca, ki redi konje, pečati se z ukom podkovanja, ter se podkovanja dobro naučiti, da zamore sam nevednega kovača podučiti, kako mu naj konja podkuje, brez da bi mu napravil škode.

Kako se napravi dobra zemlja za cvetične gredi po vertih?

Po vertih, kjer rastejo cvetice pod milim nebom, in ostanajo tam tudi čez zimo, se ne da veliko popraviti oziroma zemlje. Vse kar se more storiti je, da se zemlja marljivo rahlja, čisto opleve, da se pridno gnoji, če ni dovolj rodovitna, in da se ji primeša peska, če bi bila preveč mastna. V dobri rahli zemlji rastejo vse cvetice prav dobro. Posebno svetovati bi bilo pokriti ravno nasejane grede z dobrim kompostnim gnojem, ker to ohrani zemljo rahlo in mokro, in s tem se privarčuje mnogo zalivanja.

Tak kompostni gnoj (obstoječ iz gnilega gnoja in zemlje) zmeša se sčasoma z zemljo, in jo ohrani rahlo in rodovito, obvaruje, da se zemlja po zalivanju ne stardi, ali ne popoka; tako zakriti zemljo s kompostnim gnojem, bilo bi dobro po vsacem prekopanju. Druge cvetice, ktere zahtevajo druge zemlje, kakor je po dobrih vertih, se večidel ne gojijo po vertih pod milim nebom. Če se naredi v kakem kotu na dvorišču, ali na vertu pod kakem germom kup kompostnega gnoja, in se marljivo prekida, dobi se izvrstna zemlja za verte, kateri naj se primeša malo dobro vrnitega peska, da je vertnim cveticam pristojna. Za take cvetice pak, ki ljubijo apneno zemljo naj se primeša nekoliko šodre od zidovja.

Spodnještajersko hmeljarsko društvo

imelo je pretečeno nedeljo v Zavcu generalni zbor, kateri je bil prav podučljiv po programu za dopoldne: 1) Pregledovanje nekterih hmeljevih vertov in naprave navadnega verborja za košarico; 2) terganje hmelja in sušenje v hmeljski sušnici. Nar večjo zaslugo o tem ima Gospod Hausenbichler, kateri je z neznato paterprijljivostjo odgovarjal na vsako vprašanje; pri tem pa so njegova predavanja vsacemu razumljiva, govori navadno prvič nemško, potem pa razloži svoj nemški govor Slovincem po slovensko. Hvale vredne so poskušanje, ki jih je naredil g. H., kar se tiče različnih naprav. Vidili smo n. pr. zraven navadnih količevih naprav za hmelj, naprave s količi in špagi, na dalje take, po katerih se obesi špaga na sedem metrov visokih drotnastih klukah, po kateri se potem navija hmelj. Ob času branja se špaga sname iz kluk, in cela hmeljska rastlina pade na tla s svojim cvetnim bogastvom. Pri takih napravah tudi ni treba povezovati hmeljevih bilk, ker kakor je enkrat dobila hmeljeva rastlina špago, je gotovo ne zapusti več. Branje zgodnjega hmelja začelo se je še pred nekoliko dnevi, pa ta se ni prav dobro obnesel. Za naše kraje boljše je, obdelovati pozni hmelj, vespolestniki (mislimo take, ki obdelavajo čez 5 oralov hmelja) morajo pa gotovo se pečati tudi z zgodnjem, ker z delom izhaja lagleje, in tudi je prav dobro in važno za našo hmeljorejo, če pride naš hmelj, kakor se je zgodilo letos, prvi na prodaj. — Nam čisto nove bile so naprave za košarske

verbe. Na čisto nerodoviti zemlji nasadilo se je verbovih šib 18 col globoko po 40 centimetrov v kvadratu, se šibe rastejo potem same brez vsake pomoči. Dve sorte ste se nasadile, rumena in rudeča verba. Pridelek iznaša na leto 200—400 gl. od orala. Že letos bilo je mnogega vprašanja, če bi se moglo dobiti verbovje za košarjijo. Izrečemo še slednjiš samo to željo, da bi delali gospodje, kateri so predstojniki temu društvu, tako neutrudljivo, kakor do sedaj v prid svojih soderžavljancev, in naj bi vidili plačan svoj trud vsako leto lepo, kakor se je godilo do sedaj.

Razne stvari.

(Cesar) podaroval je knezoškofu doktoru Maksimilijanu Stepišneku krasni križ z topazi in briljanti; in posestnemu oskerbniku v Widenau, Janezu Baumannu, za njegov trud pri napravi provizoričnega maršala, dragoceni perstan.

(Gover) s katerim se je poslovil cesar v Terbovljah od Stajerskega c. kr. namestnika in deželnega glavarja bil je sledeč: Zahvaljujem se Vam za krasni sprejem, kterega ste mi napravili, zahvaljujem se deželnemu glavarju in deželnemu zastopu za ves trud, kterega sta imela, mi napraviti življenje na Stajerskem prijetno kolikor le mogoče; z radostjo se bom spominjal celo svoje življenje na ta sprejem, in veseli me, da morem priti zopet v kratkem k Vam. V resnici je veličansko, kar je storila dežela za blage milostne namene in javne naprave, in kar deželni zbor dovoli za ta namen.

(Habsburški praznik) se je v Slovenjcu krasno praznoval, zahvaliti zato se moramo verlemu županu doktor Tomšku. Tudi v Sentilnu se je praznoval praznik prav lepo, gospod Hugo pl. Poglayen jo šolsko mladost pri tej priliki obdaroval. To je lepo!

(Minister poljedelstva, grof Falkenhayn.) bil je prve dni tega mesca na Koroškem, da se je preprčil, koliko škode so naredile tam povodnji. Hvale vredno je, da se peča visoka vlada z nesrečo ljudstva.

(Volitve občinskega zastopa v Karčovin) pri Ptui so izpadle prav dobro. Vsi voljeni so napredovalni močje, in občina si sme šteti v srečo, da jo zastopajo močje kakor: Schneberger, Stalzer, Wesiak in Hintze. Gospoda Ferdinanda Raspa niso več volili.

(Iz Rogateca) se nam piše, da je 50 okrajnih zastopov cesarja prošlo za napravo železnice na Slatino-Rogac. Dvomiti ni, da se bo napravila ta železnica, treba je samo tako dolgo pritiskati, prositi in opominjati, da se kaj počne, po takem načinu se bo že kaj opravilo. Če se napravljajo na Češkem, Moravskem in v Galiciji sto milj dolge železnice, se bodo vendar tudi pri nas dobili ti par

groši, da se bo podpiralo našo ljudstvo s prav kratko železnico.

(Kervava bitva.) Iz Brežic se nam poroča: Prv kratkem so v občini Zurovec pregnali nadzornika komisije za preiskovanje vinogradov po tertni uši z njegovimi delavci vred iz vinograda in so ga pri tem še prav hudo otepli. Bilo je menda več kot sto kmetov, oboroženih s palicami in motikami. Kratko potem se je peljala omenjena komisija spremljena od 6 žandarjev, preiskovati po navadi vinograde v Gornjo Pohorco. Ko so prišli do vinograda v Kluček, čakalo jo je že okolo 300 kmetov in kmetijskih fantov, kateri so ji branili stopiti v vinograd. Zdaj se je začel dolg prepir med žandari in kmeti. Tudi politični komisar je zapovedal ljudem iti mirno domu in pustiti preiskati vinograde. Ker pa se tudi na te besede ni poslušalo, temveč so kmetje začeli groziti, začeli so žandari delati svojo dolžnost. Kmetje pa so se zoperstavljali in po žandarih kamnje metali, zato je zapovedal stražmeister (Wachtmeister) iz Brežic, da žandari naj streljajo. Postajni vodja (Postenführer) iz Wisela je na to tudi hitro strelil in je osmeril gruntnega posestnika Vincenca Lapuha iz Sromelj, drugega kmeta pa je ranil. Drugi žandari pa so se branili z bajonetom in so ranili 6 kmetov. Še le na to so se ljudje raztrosili. Komisija je preiskala vinograde in se je vernila proti poldnemu z enim vjetim kmetom nazaj v Brežice. Vsakdo bo nam potožil, da je preiskovanje vinogradov sedaj sitno, če ne škodljivo, posebno ker terti lepo kaže in se sme upati mnogo dobrega vina. Zato ne smemo zameriti kmetu, kterega so zadele zaporedoma hude letine, če bi rad imel, da se mu sedaj varujejo vinogradi. Ker so vedili, da se kmetje vstavljajo preiskalnemu delu, bi bilo bolj pametno, kmete podučiti in jim razložiti prid in korist tega delovanja, ne pa streljati na nje. Tudi duhovščini je dolžnost, podučevati svoje farmane, ne le kar se tiče vere, temveč tudi vsakdajnega življenja, duhovni so pastirji svojih ovac, in če bi jih obvarovali pri takih prilikah nezgode, bi si nabrali veliko zaslug.

(Ptujška posojilnica) imela je letošnjo prvo polovico leta obertno od 300.243 gl. 77 kr. Stanje tega društva je sledeče: Premožnja ima gl. 161.434-76, dolga gl. 83.297-39 in za hranilne ali varčevalne zaloge gl. 8.150—; pri društvu je 600 udov, ki imajo vstavljenih delnice po 50 gl. 1.060 v vrednosti gl. 53.000—, od katerih je plačanih že gl. 49.877-92. Rezervzaloja iznaša gl. 14.299-74. Varčevalne uloge sprejemajo se za obresti pet od sto. Obresti za posojila udom so šest od sto.

(Koroški učiteljski zbor) bo 4. oktobra v Celovcu. Gospodje učitelji pogovarjali se bodo o predmetu, kaj se sme pričakovati od novih šolskih postav.

(Grofa Taaffeja) naredili so Novomeški in Kerški mestjanje za „častnega mestjana“. Od vesolja čez to je menda pretakal solze.

(Požar.) Tisti dan, ko se je pripeljali na cesar v Postojno je nastal hud požar v blizu Postojne ležeči vasi, in misli se obče, da je hudobniš sajal. Cesar je nugo daroval pogorelcem veliko denarja. Ko je prišel cesar iz Postojniške jame, prišla sta do njega dva kmeta, ktera sta se mu zahvalila z gnujenim sercom: za veliko, blago pomoč. Prijazno, kakor vselej, ju je tolažil cesar zavoljo nesreče.

(Knezu Bismarcku) grozno slabo gre, ima hudo čutnično bolezen, terga ga tudi po udih. Večkrat celo mesce ni v stanu delati.

(Kolera na Egiptovskem) se razširja, namestu da bi ponehala. Do sedaj umrlo je čez 5000 ljudi, kteri so večinoma revnega stanu. Obvarovati se te hude bolezni, potreba je pred vsem snažnega stanovanja in snažne obleke. Skušnja uči, da nalezejo to bolezen nesnažni ljudje veliko hitreje, kakor snažni. Na južni Avstrijski meji napravilo se je vse, obvarovati nas pred grozno boleznijo. Vsaka barka ali ladija, ktera pride iz Egiptovskega, mora stati več tednov na morji, in nikdo iz nje ne sme na suho. Če med tem časom ne izboli nikdo na kolero, potem se le smejo priti popotniki v deželo.

(Kako se imamo zadržati pri kolero) piše slaven nemški zdravnik sledeče: Živeti kakor je kdo navajen, te navade naj ne opusti, če je le p. metna in smerna. Prederno se blíževati bolnim, ali na ptuja straniša (sekrete) hoditi je nevarno, ker tam se bolezen nar laglje nalezje. Jedi, ktere napravljajo hitrico (to je, da se mora iti večkrat na stran), ravno tako jedi, ki se prebavljajo težko in so vodnate (slive, kumare, melone) se je treba varovati: za pijačo naj se izvoli steklenica dobrega črnega ali rudečega vina, malo ruma, ali močnega krepkega piva, novo pivo piti, je škodljivo. Nadalje gledati je treba obvarovati se prehlajenja, toraj naj se oblačijo noge in telo z volnato obleko. Če se prikaže griza, naj se naglo zdravnik pokliče, ker mala griza spremeni se rada v kolero, treba iti je mahoma v posteljo, piti nekoliko kupic črne kave, ali prominene čaja, vzamejo naj se „kaplice proti kolero“, ktere naj ima v takih časih vsakdo v svoji hiši. Kako se pa bolezen zdravi, če je že zares prišla, to sme presoditi samo zdravnik.

(Na Ruskem) je začela razgrajati kuga. V mnogih vaseh so že vsi ljudje pomerli.

(V New-Yorku) v Ameriki, umrlo je zadnje dni 26 ljudi zaradi prevelike vročine.

(Dolgo spanje.) V neki bolnišnici v Brunsviku leži dekle, ktero že spi polpet mescev.

(V spanji zadušila) je dekla Jožefa Belei v Gorivasi svoje en mesec staro dete. Pri nas se sliši dan na dan kaj takega, in ravno dekle in take osebe, kterim so otroci sitni, jih vsakokrat potlačijo. Gosposka naj bi vsaj proti takim ravnala z vso ostrojstjo postave.

(Nemški cesar Viljem) prišel je tudi letos, kakor vsako leto, v toplice Gastein zdraviti se. Naš cesar bođe visocega gosta v kratkem obiskal, in mislimo, da se bo prijateljstvo med vladarjema s tem močno poterdilo.

(Avstrijska eskadra) v Cattari na Dalmatinskem praznovala je te dni dan mornarske bitve pri Li-si. Od tega časa odjadrala je že zopet iz Cattare.

(Nevarno prevaževanje.) Pred nekoliko dnevi je peljala ladija iz Nemčije v Serbijo po Donavi 7000 centev smodnika in 100 centov dinamita. Žalostno pri tem je to, da se ne napravljajo te stvari pri nas na Avstrijskem po taki ceni, da bi se dobile in kupovale od nas; pomislite le, voznja gre iz Neunškega čez polovico Avstrijskega in Ogerskega, in v Belemgradu še manj velja, kakor če bi se bile kupile od nas!

(Skala se je odtergala) pri sv. Jurji na južni železnici, in le velika sreča bila je, da se ni zgodila nobena nesreča, in skala ni ubila nobenega človeka. Kamnosekarija je v Šibeneku, ter je napravljena v hrib, enako tunelu. Pred nekoliko dni odtergala se je velika skala zjutraj, ravno 6 minut preden so začeli delavci svojo delo, ter je zakrila vse že narejene mlinske kamne in orodje. Sreča, da se to ni zgodilo pol ure pozneje.

(Od sv. Dvha pri Ločah) piše se, da so našli pri mlinu v Penojih mrtvo truplo pet let starega Adolfa Podkuboskega, sina mlinarja Jerneja Podkuboskega. Deček je gotovo padel v vodo, ko je šel čez berv, ktera je pot čez Dravo do mlina, in je vtonil.

(Izkopanja.) Gospoda Rož in Valentinič iz Hrastnika sta začela kopati na Kranjski meji blizu Savne vasi, ter sta našla vse sorte rimskih opek in rimsko razbito orodje. Polje, ktero je posestvo gospodarja Vovka, ima posebno veliko te starine iz rimskih časov.

(Mesto Dunaj) prosilo je, da bi se dopustila živina iz Rumunskega na Dunaj. Ta prošnja se menda ne bo valjala, kar je Štajerskim kmetom gotovo v prid, ker cena živine se bo gotovo ponizala, če se sme dovvažati Rumunska živina.

(Poskušeni umor.) Pred kratkem hotel je umoriti gruntni posestnik Jurij Artič pri sv. Roku, okraj Rogatec, mater svoje žene, Jero Stergar, in njene tri otroke s tem, da je dal v krompirjevo župo, ktera stala je na oknu, da bi se ohladila, mislice ali arsenika. Ko so zavili imenovani ohlajeno jed, pokazalo se je mahoma, da je ostrupljena. Ker so bila sredstva proti strupu pri roki in so se naglo porabila, rešilo se je življenje vseh četirih oseb. Jurija Artiča pa so gnali v zapor.

(Francozje) delajo nov vodotok iz medzemskega v rudeče morje.

(Nagla smrt v zaporu.) „Marburger Zeitung“ pripoveduje, da so v Slovenski Bistrici zavoljo kratke cesarjeve nazočnosti na poveljo kompetentne gosposke zaperli laškega podložnika, ki je ti vel tam že več časa, brez da bi se mu bilo moglo kaj očitati. Tudi se je svojo nedolžnost in dirjal celo noč v zaporu, drug dan so ga našli mrtvega.

(Tatvina.) 15. t. m. po sili odperli so tatovi hišo Matija Wranko-ta v Brezovji in so mu okradli 51 goldinarjev, 56 kil špeha, krad in klobas, 40 lit. vina, cel kos sladkorja in še več drugih reči. Sumi se, da je tat kajtar Pavl Pavornik, kterega so že zaperli.

(Napad.) 12. t. m. napadla sta fanta Janes in Jernej Iskrač gruntnega posestnika Jurja Kainza pred njegovo hišo, ter sta ga pretepla tako hudo, da sta mu rebro zlomila.

(Nemčija) zida terdnjave proti Rusiji na severno-izhodni meji, tam bo menda enkrat hudo pokalo.

(Pokvarjeni ples.) Pri plesu, kateri je bil pred kratkem pri sv. Jurju v neki gostilni, jeli so se hudo pretepati. Pri tem pretepu so mlatili tesarja Florijana tako hudo s stoltnimi nogami, da so mu, med drugimi telesnimi poškodovalji, zlomili roko.

(Povožen.) Predpretečeno nedeljo povožen bil je gluh posestnik Franc Bellei od kurirnega vlaka, ki gre iz Tersta na Dunaj, po noči pri tretjem železniškem mostu med Celjem in Laškem, truplo je bilo popolnoma razmečkano, in glava je ležala skoraj sto korakov daleč od trupla.

(Nov regiment.) V Avstriji se je skazala potreba, napraviti vojaško četo, kateri se bodo zaupali v vojski železnica in berzovarstvo (telegrafiranje). Ker ima v vojski železnica in berzovarstvo nar večjo važnost, smemo se veseliti te nove naprave; regiment ali polk imel bo ime „Železnični in berzovarni polk.“

(Nenavadna hudobnost.) Kmetakemu posestniku in županu Bertholdu v Milošici pri Saaz bilo je po noči od nedelje na ponedeljek porezanih 140—150 hmeljevih rastlin pri korenini, ter se mu je napravilo škoda nar manj 4000 goldinarjev. Cel pričakovani pridelek je s tem uničen. Zločinci so dosedaj še neznani.

(Horvatje v Dalmaciji) niso zadovoljni z svojo vlado, radi bi imeli zedinjenje tridednega kraljevstva: (Hortvatsko, Dalmatinsko in Slavonijo) in še dalje zedinjenje z Bozno in Hercegovino. Ta deželna zveza bi bila potem, po želji prenapetežev v Zagrebu, v Zari, in Diakovaru, z Avstrijskemu v ravno taki razmeri, kakor Ogersko. Če bi prišla Dalmacija k Horvatskem kraljevstvu, ne bi imeli nobenga vzroka obžaljevati tega, ker ta dežela nas stane mnogo denarja, ona ne mora donášati toliko, kolikor se za njo izda.

(Oderuh.) Pri kosečni obravnavi, ki je bila 16. t. m. pri Celjski okrožni sodniji zoper gruntnega posestnika Blaža Stibenca iz Ormuškega okraja, obsojen je bil imenovan zavoljo prelomljenja postavne zoper odertijo na mesec zapora in 200 goldinarjev kazni v denarjih.

(V Kabeljih, (telegrafovih vodilih pod morjem) tiči sedaj blizu 300 milijonov goldinarjev, dolgot telegrafskih drovov pod morjem je čez 20.000 milj. V atlantakem morju je devet takih kabeljev. Trideset bark je vedno na morju, da popravljajo in prenamejajo ta električna vodila.

(V znanih pet delov sveta) stanuje, kakor se sme vzeti poprek ljudi: V Aziji, ki obsega 44,500.000 kvadratnih kilometrov 835,000.000 prebivalcev, Evropa ima 9,500.000 kvadratnih kilometrov in 315,500.000 prebivalcev. Afrika 80,000.000 kvadratnih kilometrov in 205,679.000 prebivalcev, Amerika 38,000.000 kvadratnih kilometrov in 89,570.000 prebivalcev, in Avstralija 9,000.000 kvadratnih kilometrov ter 4,031.000 prebivalcev. Potem stanuje v Aziji, ktera je 1 $\frac{1}{2}$ krat večja kakor Afrika, 4 $\frac{1}{2}$ večja kot Evropa, in $\frac{1}{2}$ večja kakor Amerika, več kot polovico ljudi, kateri živijo na celim svetu. Nar gostejše stanujejo pak ljudje v Evropi, ktera je sicer, kar se tiče velikosti le prav malo večja, kakor nar manjši del zemlje, Avstralija, ima pa vendar za Azijo nar več prebivalcev, še več, kakor Afrika, Avstralija in Amerika vse trije skupaj.

(Privoljena ženitev po smerti.) V seji ktero so imeli te dni „očetje“ mesta Würzburga, dovolili so oženiti se rokodelcu Bierzaku, kateri je umrl že 12. julija!

(Priljudnost se povrača z priljudnostjo.) Neka gospa, ktera se ni štela več med mlade in lepe, nadomestila pak je mladost z lepoto in z bistrim umom, zgubila je v nekem društvu svoj vstavljeni zob. Ta gospa se ni sramovala povedati svojo nesgodo, cela soba se je preiskala, pa dragoceni zob se ni našel. Druga dne dobila je gospa culico spremljevano s prav lepim pismečem od hišnega gospodarja, kjer je zgubila svoj zob, ki je bil znan dober šalivec, da je bil ta tako srečen, najiti njemu izgubljeni zob in ji ga pošlje tu nazaj. Culica se je odperla in gospa našla je v nji oslovi zob. Bistroumena gospa po tem ni se čudila razlajanju, temveč vradla se je, ter pisala pošilalcu: „Vedno sem imela do sedaj dokaze Vaše prijaznosti in prijateljstva do mene, da pa to prijateljstvo je tako veliko, da si izderete svoj lastni zob zavoljo mene, tega dosedaj še nisem vedila in tudi nisem pričakovala. S tim se Vam preserčno zahvaljujem.“

NAZNANILA

za „Kmetakega prijatelja“ sprejemlje administracija v Celji, gosposke ulice 6.

Mleko

vsak dan več ko 50 litrov z vsakdanjo zavezo se želi kupiti in se plača v gotovem denarju.

Ponudbe naj se pošljejo z natančnim naznanilom kraja in bližnje železniške postaje in z naznanilom cene na oskerbnitstvo posestva „Freienberg“ (Christinenhof) pri Celji.

Milch

in Lieferungen von täglich 50 Litern aufwärts, auf mehrjährige Verträge, wird gegen Baarzahlung zu fassen gesucht.

Gefällige Offerte mit genauer Angabe des Ortes und der nächsten Bahnstation, sowie der Preise werden erbeten von der Verwaltung des Gutes „Freienberg“ (Christinenhof) b. Celje.

Devet medalij. — Grenka Rakoczy-voda iz Bude,

analizirana in priporočena po deželni akademiji v Buda-Pešti, od profesorja doktor Stölzela v Monaku, od profesorja doktor Hardy v Parizu in profesorja doktor Tiehborne v Londonu, rabi se od gospod profesorja doktor Gebhardta v Buda-Pešti, od profesorja doktor Zeisela na Dunaji in od drugih imenitnih, skušenih zdravnikov, ker ima vsebi mnogo Litana, posebno za hude bolezni pri delah trupla, ki preskerbljajo prebavanje, če se teško voda spušča, z nar boljšim vapehom in se priporoča toraj bolj ko vse druge grenke vode.

Na zalogi v vseh večjih lekarnicah in prodajalnicah mineralnih vod, vedno frišno napolnjena. **Prosi se vsakrat zahievati Rakoczy-voda iz Bude.**

Zaloga v Celji Baumbachova lekarnica, Wal-land & Pellé, C. Krisper; v Ptuiju F. C. Schwab, Eekel, Schulzink, Jožef Kazimir, Vikt. Selinscheg.

Bratje Loser v Buda-Pešti.

Posestniki.

Poročilo o opravljenem stanju

a. kr. priv.

vzajemne zavarovalnice proti požarnim škodam v Gradecu

30 junija 1883.

Zavarovanih je:

I. poslopja	razred	94.203 deležnikov, 217 879 poslopij fl. 118,098.597	zavarov. vrednosti.
II. hišno orodje		16.465 zavarovalnih listov . . .	
III. zrcalna steklenina		156 . . .	
			46.497

Poskodovanja:

I. poslopja	razred	priznanih 203 poškodovanim . . . fl.173.297-97	odškodovanja.
		dvomljivih 6 . . .	
II. hišno orodje		priznanih 27 . . . 6.448-14	
		dvomljivih 2 . . . 467-—	
III. zrcalna steklenina	razred	priznanih 3 . . . 58-20	
		dvomljivih — . . . —	

Podpore:

Od 1. januarja do 30. junija požarobranskim društvom in občinam v nakup gasilnega orodja . . . fl. 3.062-50

Rezervina zaloga 31. decembra 1882: fl. 1,086.879-06.

GRADEC, 18. julija 1883.

Poznatje se ne plačuje.

Važno za gospodinje!

Ne mislite, da boljše

KAVO

in boljši kup dobite, če jo okaravnost od velikih zalog to je iz Hamburga ali Tersta kupite, kot pri nas.

Mi dva prodajava **kavo** kilo po goldinarji in višje; Kilo za goldinar in 20 kr. prodajava prav dobro in lepo dišečo. Tudi

čaj (Thee)

prodajava po stari ceni od 5 goldinarjev in višje, akoravno je davk večji. 5 kilo in več skupaj po pošti pošiljava še cenejši.

Walland in Pellé,

v Celju,

na velkem trgu in v poštni ulici.

G. SCHMIDL & COMP.

priporočata svojo

zalogo suknja,
kurentnega in modnega blaga
in šivalnih strojev
v CELJU.

Šivalni stroji se
dobivajo na me-
sečne obroke.

Zunanje naročbe se
natančno in urno
preskerbijo in če se
zahteva, se muštri
od vsega blaga dajo
ali dopošljejo.

Vozilni red na južni železnici.

Debelo tiskane številke kažejo čas po noči, navadno tiskane čas po dnevi.

Is Tersta proti Dunaji

Postajno ime	poštni vlak št. 5	kurirn vlak št. 1	osebni vlak št. 93	poštni vlak št. 7	mešani vlak št. 97	berzo- vlak št. 3
	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.
Postojna . . .	1 47	10 31	—	9 19	1 33	9 12
Ljubljana . . .	2 44	11 28	5 45	11 08	4 33	10 40
Zidanmost *) . .	5 26	13 44	8 06	3 13	8 02	12 11
Laško . . .	5 59	—	8 43	3 32	8 50	1 01
Celje . . .	6 14	1 26	9 04	3 10	9 19	1 17
Poltanje . . .	7 16	2 06	—	4 23	10 45	2 04
Pragersko **) . .	7 48	2 33	—	4 53	11 24	—
Mari or ***) . .	8 16	3 48	—	5 37	12 24	2 46
Spilfeld . . .	9 03	—	—	6 30	1 51	3 16

*) Iz Zidanmosti na Zagreb:
osebni vlak . . . 5 45
mešani vlak . . . 12 45
" . . . 4 33

**) Iz Pragerskega na Ptaj:
osebni vlak . . . 7 33
berzovlak . . . 3 —
osebni vlak . . . 9 30

***) Iz Maribora na Celovec:
osebni vlak . . . 3 —
" . . . 9 15

Opomba: od šestih uštraj do šestih včer je dan, od šestih včer do šestih jutraj noč.

Is Dunaja proti Terstu

Postajno ime	berzo- vlak št. 4	poštni vlak št. 8	poštni vlak št. 92	kurirn vlak št. 2	poštni vlak št. 6	mešani vlak št. 98	osebni vlak št. 94
	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.	ure min.
Spilfeld . . .	10 45	10 33	5 39	—	7 30	12 43	—
Maribor †) . . .	2 10	11 29	6 29	1 16	8 04	1 42	—
Pragersko ††) . .	—	12 10	7 30	1 44	8 49	3 —	—
Poltanje . . .	2 56	12 48	—	2 02	9 23	4 —	—
Celje . . .	3 40	1 43	—	2 41	10 22	5 26	6 —
Laško . . .	3 59	2 06	—	—	10 43	5 56	6 22
Zidanmost †††) . .	4 34	2 43	—	3 23	11 33	6 30	6 53
Ljubljana . . .	5 57	4 27	—	4 43	1 19	9 27	9 21
Postojna . . .	7 43	7 53	—	6 03	3 37	1 33	—

†) Dohod v Maribor iz Celovec:
osebni vlak . . . 5 58
" . . . 12 19

††) Dohod v Pragersko iz Ptaja:
osebni vlak . . . 6 01
berzovlak . . . 1 46
mešani vlak . . . 7 46

†††) Dohod v Zidanmost iz Zagreba:
osebni vlak . . . 11 15
mešani vlak . . . 4 08
" . . . 11 33

Opomba: Razen sekundernih vlakov 94 in 98 in mešanih vlakov 97 in 98 imajo vsi vlaki vozove I, II in III razreda. Pri poštinih vlakih izhajajo se v Celju listi za sem ter tja: V Celju do Maribora in nazaj, v Mariboru na Gradec in nazaj, in sicer listi I, II in III razreda z 48 ur veljavo. Če se kupi list na nedeljo ali praznik velja listek za dva delavna dni. Berzovlaki postanejo po dnevi po zimi in po leti na postaji „Laško“.

Izdajatelj in odgovorni urednik Dr. Edvard Glantschnig. — Založbe in tisk Janez Rakuscha v Celju.